

SCRISOARE METODICĂ

ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL LA EDUCAȚIA PLASTICĂ (anul școlar 2012-2013)

Disciplina Educația Plastică va fi implementată în anul școlar 2012-2013 în conformitate cu cerințele din Curriculum-ul modernizat la Educația Plastică pentru învățământul primar și gimnazial ce presupune desfășurarea procesului educațional în *bază de competențe*.

În procesul de implementare a educației plastice profesorul va selecta acele conținuturi care, în opinia sa, cel mai bine vor contribui la formarea competențelor specifice stipulate de curriculum și anume: culturalizarea elevilor, formarea competențelor de comunicare artistică și auto-exprimare prin simboluri vizuale. Totodată, profesorul poate propune alte conținuturi care vor asigura realizarea obiectivelor și atingerea finalităților proiectate (standardelor la educația plastică). Sarcina inspectorilor școlari, metodiștilor este monitorizarea atingerii acestor standarde și competențe proiectate de curriculum, pe când calea ce urmează a fi parcursă în procesul de realizare va fi planificată de profesor și poate fi diferită de sugestiile recomandate de curriculum.

Curriculumul sugerează mecanismele posibile de realizare a obiectivelor educaționale în contextul resurselor de spațiu și timp aflate la dispoziția cadrului didactic. Aceasta presupune aplicarea unor structuri de proiectare flexibile și adaptarea competențelor transversale, transdisciplinare și specifice la condițiile existente la nivelul fiecărui colectiv de elevi.

Pentru fiecare temă sau subiect profesorul își va proiecta, de dorit, nu mai puțin de 2-3 ore. În acest context, profesorul trebuie să țină cont de redirecționarea activității sale de la **instruirea artistică** (care poartă caracter profesionist) spre **educația artistică**, adică, activitatea artistico-plastică va fi axată nu pe dezvoltarea abilităților tehnice de reproducere a mediului înconjurător și elementelor lui, ci asupra dezvoltării imaginației creative, spiritului de observație, a capacităților de analiză, comparație, critică constructivă, gândire divergentă și convergentă, auto-expresie și auto-afirmare, receptivitate emoțională toate acestea fiind însoțite de un proces continuu de creație și invenție.

De asemenea, curriculum-ul asigură deplasarea accentului de pe învățarea bazată pe obiective către învățarea bazată pe competențe, adică în procesul de studii este mult mai important nu ceea **"ce facem"**, dar **"pentru ce facem"** și **"cum facem"**, deci sunt puse în prim-plan finalitățile disciplinei de studiu.

Reieșind din faptul că curriculum-ul reprezintă o structură destul de complexă și variată, reușita depinde în mare măsură de capacitatea fiecărui profesor de a combina unitățile de conținut în lecții-ore incluse în proiectarea de lungă durată. Astfel, conținuturile structurate în cinci compartimente pot fi combinate într-o oră academică pentru a eficientiza și optimiza procesul de studiere. Prin urmare, compartimentele menționate în curriculum nu pot fi studiate izolat, ci în ansamblu, vizându-se finalitatea proiectată (spre exemplu, compartimentul I poate fi fuzionat cu II, III și IV creându-se "compoziții grafice, picturale, decorative și sculpturale" pe parcursul studierii materialelor, tehnicilor de artă etc.).

Compartimentul V, care prevede **inițiere în istoria artelor**, poate fi de asemenea realizat în îmbinare cu activitatea practică (elevul va realiza o lucrare în manieră, stilul, tehnica de lucru a artistului studiat), opera de artă având diferite roluri în contextul didactic. De exemplu, studierea elementelor de limbaj și deducerea noțiunilor în baza operelor de artă reprezentative sau prezentarea noțiunilor însoțite de opera artistică relevantă. În același timp profesorul poate opta pentru realizarea unor lecții dedicate special dezvoltării percepției artistice a operelor de artă plastică la elevi pe cale **emoțional – logică**. Aceasta presupune că în timpul analizei unei opere de artă profesorul va evalua la elevi nivelul de percepere artistică având ca repere următoarele **criterii de evaluare**:

- Perceperea fondului emoțional dominant al operei.
- Perceperea mijloacelor de expresie prin care este redat mesajul plastic.
- Sesizarea viziunii artistice a autorului reliefată în operă.
- Atitudinea față de mesajul plastic.

Suportul vizual (*albume de artă, filme, reproduceri, site-uri internet etc.*) va include creația artiștilor consacrați din diferite epoci și de diferite stiluri artistice.

În activitatea didactică profesorul va pune accentul pe metode creative și activ-participative de predare - învățare, va utiliza diverse mijloace de învățământ (reproduceri ale operelor de artă și/sau a

imaginilor vizuale, fotografii, imagini multiplicat la xerox, lucrări originale, obiecte de uz casnic, structuri din natură etc...). Pe parcursul realizării sarcinilor elevii vor explora diverse suporturi, materiale de artă și materiale netradiționale, instrumente și tehnici mixte. Procesul de predare-învățare nu poate fi conceput fără prezența unui suport vizual, care să realizeze o funcție instructiv-educativă, spre exemplu:

- Prezentarea unei imagini pentru a ilustra discursul didactic (ca exemplu de mesaj, de tehnică, de procedeu, de soluționare cromatică etc.);
- Demonstrarea reproducerilor, cerînd elevilor să descifreze elementele semantice sau plastice (învățarea prin descoperire);
- Prezentarea unui grup de imagini; compararea între ele cu scopul de a scoate în evidență (prin contrast) anume acele elemente de limbaj artistic, care sunt studiate la moment;
- Demonstrarea imaginii la etapa finală a lucrului practic, în calitate de exemplu confluent cu problema plastică, care a fost rezolvată la lecție;
- Utilizarea imaginii (multiplicate la xerox sau extrase din reviste uzate) drept suport pentru o acțiune plastică (descompunere, decupare, reconstruire, continuare a ideii, deturnare a ideii etc).

Deoarece funcția de bază a Educației plastice în școala generală este culturalizarea și educarea simțului artistic, dar nu formarea unui artist profesionist, este important ca evaluarea să se axeze nu atît pe profesionalism în realizarea lucrărilor, cît pe gradul de participare, efortul depus, motivație, ideea de creație selectată de elev, expresivitate și originalitate în prezentare etc.

Lucrările practice de control sau testele propuse elevilor pentru evaluarea sumativă vor conține sarcini sau itemi din toată materia învățată pînă la momentul administrării probei. Pentru evaluarea obiectivă a lucrărilor plastice realizate de către elevi, profesorii vor stabili criterii de evaluare care vor fi formulate în baza conținutului predat.

Bibliografie recomandată:

1. Cioca V., Imaginea și creativitatea vizual-plastică. Editura Limeș, Cluj-Napoca, 2007.
2. Curriculum școlar la educația plastică. Clasele I-IV. Tipografia Centrală, Chișinău, 2010.
3. Daghi I. Compoziția decorativă frontală. Editura Prim, Chișinău, 2010.
4. Hubenco T. Arta plastică în clasele primare. Ghid metodologic. Chișinău, Ed. Prut Internațional, 2000.
5. Hubenco T., Prisăcaru L., Ranga V. Curriculum școlar la educația plastică. Clasele V-VII. Editura lyceum, Chișinău, 2010.
6. Hubenco T., Prisăcaru L. Educația plastică. Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru învățămîntul primar și gimnazial. ME, Chișinău, 2010.
7. Mureșan P. Rolul culorilor în elaborarea și folosirea mijloacelor de învățămînt în lecția modernă. București, E.D.P. 1980.
8. Pavel V. Educația artistico-plastică. București, Ed. Didactică și pedagogică. 1996.
9. Rotaru M., Dumbrava M., Educația plastică în învățămîntul primar. Craiova, Ed. „Gh. Cartu Alexandru”, 1996.
10. Stoica A., Musteață S. Evaluarea rezultatelor școlare. Ghid metodic. Chișinău, Editura Lumina, 2001.
11. Șușală I., Culoarea cea de toate zilele, Editura Lumina, Chișinău, 1993.
12. Șușală I. Curs de desen . București, România mare, 1996.
13. Изобразительное искусство в школе. Сост. Г.Г.Виноградова. М. Просвещение, 1990.
14. Неменский Б. Мудрость красоты. О проблемах эстетического воспитания. М., Просвещение, 1987.

Teodora Hubenco, dr. în pedagogie, conferențiar

Rodica Nosko-Mocanu, lector superior, Magistru în Arte Plastice și Decorative